

МВС ПІШЛО ПІД СУД

ДЕНИС ОХРІМЧУК, ПАРТНЕР ЮФ «ОХРІМЧУК, ГРУШИН, ХАНДУРІН»
 РОМАН ГРЕБА, СТАРШИЙ ЮРИСТ ЮФ «ОХРІМЧУК, ГРУШИН, ХАНДУРІН»

Суд з органами державної влади зі стягнення з них боргів є, як правило, справою клопіткою і майже завжди програшною. Втім, бувають і винятки

Сплата своїх боргів ніколи не була сильною стороною української держави, а коли такі борги можна платити з «кишені» інших підприємств, то держава залюбки прощає свої борги всім, кому винна. Відновити справедливість можна в судовому порядку. Про одну з таких справ, у якій ЮФ «Охрімчук, Грушин, Хандурін» на стороні ВАТ НАСК «ОРАНТА» примусила державу в особі МВС України платити щодо своїх боргів, і йтиметься в цій статті.

СТРАХУЙМОСЯ

29 червня 1991 року постановою Кабінету Міністрів України №59 було затверджено Положення про порядок і умови державного обов'язкового особистого страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ України (далі — Положення).

Положення Кабінету Міністрів України було прийнято для того, щоб гарантувати грошові виплати особам рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ (їхнім спадкоємцям) у разі загибелі (смерті), поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання, одержаних при виконанні службових обов'язків, пов'язаних із безпосередньою участю в охороні громадського порядку і громадської безпеки, боротьбі із злочинністю.

Положення передбачало виплати:

а) особам рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ (їхнім спадкоємцям) у разі загибелі (смерті), поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання, одержаних при виконанні службових

обов'язків, пов'язаних з безпосередньою участю в охороні громадського порядку і громадської безпеки, боротьбі із злочинністю:

— у разі одержання застрахованим тяжкого поранення (контузії, травми або каліцтва) — в розмірі чотиримісячного грошового утримання, легкого поранення — в розмірі двомісячного грошового утримання за останньою посадою, яку він обіймав;

— у разі встановлення застрахованому інвалідності, що настала у період служби (роботи), але не пізніше як через 3 місяці після звільнення зі служби (роботи) чи після закінчення цього строку, але внаслідок захворювання чи нещасного випадку, що мали місце при виконанні службових обов'язків;

б) особам рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ (їхнім спадкоємцям) у разі загибелі (смерті), поранення, (контузії, травми або каліцтва), захворювання, одержаних у період проходження служби, — у розмірах, передбачених постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 1992 р. №488.

ВИВЧАЄМО ДОГОВІР

Двадцять четвертого липня 2006 року між ВАТ НАСК «ОРАНТА» та МВС України укладено договір №4 (08-03-21/245-05) державного обов'язкового особистого страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів внутрішніх справ України, що було продовженням досить вдалої співпраці страховика з МВС України.

Договором передбачалося, що ВАТ НАСК «ОРАНТА» на підставі Положення про порядок і умови державного обов'язкового особистого страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 29 червня 1991 року за №59, Умов державного обов'язкового особистого страхування військовослужбовців і військовозобов'язаних, призваних на збори, і Порядку виплат їм та членам їх сімей страхових сум, за-

твердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 1992 року №488, і на умовах цього Договору здійснює державне обов'язкове особисте страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів внутрішніх справ України (застрахованих осіб) на випадок загибелі (смерті), поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання, одержаних при виконанні службових обов'язків, пов'язаних із безпосередньою участю в охороні громадського порядку та громадської безпеки, боротьбі зі злочинністю, та загибелі (смерті),

«ОБЦАК» ПО АМЕРИКАНСЬКИ

Приблизно сто років тому, коли в у російському кримінальному світі з'явилась таке поняття як «обцак», американські страхові компанії запропонували своєму кримінальному світу послуги по страхуванню від тюрми.

За умовами страхування затриманому злочинцю у випадку його арешту мали бути предоставлені необхідні кошти для найму захисника та на особисте утримання. Страхування приймалося на

суму від 600 до 30 000 доларів, причому були засновані різні види страховок, які залежали від спеціалізації злочинця та його індивідуальними шансами стати в'язнем. Слід зазначити, що крім цього виду страхування в Америці, як і в Росії на початку минулого сторіччя існували особливі корпорації взаємодопомоги, члени яких кожен тиждень робили певні внески. У випадку арешту члена корпорації, вона видавала його родині по 50 доларів у неділю протягом всього терміну його ув'язнення.

поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання, одержаних у період проходження служби.

Річний страховий платіж з державного обов'язкового особистого страхування застрахованих (особи рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів внутрішніх справ України) мав визначатися МВС України за результатами формування обсягів державного бюджету, виділеного на утримання органів у підрозділах внутрішніх справ. На 2006 рік річний страховий платіж становив 50 984 500,00 грн. (пункт 4.5 Договору від 24 липня 2006 року №4 (08-03-21/245-05)).

Кошти, яких бракувало на проведення розрахунків із застрахованими особами, мали доплачуватися МВС України у міру надходження на зазначені цілі за джерелами фінансування.

Тобто за умовами договору ВАТ НАСК «ОРАНТА» мало здійснювати виплати особам рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів внутрішніх справ України коштами, які попередньо мали надійти від МВС України на спеціальний банківський рахунок ВАТ НАСК «ОРАНТА».

МВС ЗУПИНЯЄ ФІНАНСУВАННЯ

Позаяк надходження на спеціальний банківський рахунок ВАТ НАСК «ОРАНТА» припинилися, а вимоги осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів внутрішніх справ України належним чином не задовольнялися, як наслідок, виникла низка судових справ по всій Україні про стягнення з ВАТ НАСК «ОРАНТА» страхових відшкодувань особам рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів внутрішніх справ України.

Результатом наведених справ стали судові рішення про стягнення з ВАТ НАСК «ОРАНТА» на користь застрахованих осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів внутрішніх справ України страхових відшкодувань.

Наведені рішення здебільшого мали досить цікаву регулятивну частину, за якою відшкодування

мало стягуватися не зі спеціального рахунку ВАТ НАСК «ОРАНТА», призначеного саме для оплати застрахованим особам рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів внутрішніх справ України, а з усіх без винятку рахунків компанії.

Всього розмір виплат, які були сплачені та підлягали сплаті ВАТ НАСК «ОРАНТА» на користь осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів внутрішніх справ України відповідно до договору №4 (08-03-21/245-05) та судових рішень, був на понад 13 млн грн. більшим від коштів, які були перераховані МВС України на спеціальний банківський рахунок ВАТ НАСК «ОРАНТА».

Неодноразові звернення до МВС України з проханням виконати свої договірні зобов'язання та погасити наявну заборгованість не мали бажаного результату.

Зазначені обставини і спонукали ВАТ НАСК «ОРАНТА» звернутися до Господарського суду м.Києва за захистом своїх порушених прав.

ЛІНІЯ ЗАХИСТУ

Стратегія захисту була прямолінійною та відвертою і будувалася на детальному зазначенні всіх грошових виплат, що були сплачені та підлягали сплаті ВАТ НАСК «ОРАНТА» на користь застрахованих осіб.

Це було доволі складно, бо такі виплати здійснювалися по всій Україні, а об'єднати та довести їх у рамках однієї справи було вельми нелегко.

Позиція МВС України під час розгляду цієї справи та аргументи були досить непослідовними та неузгодженими, позаяк представники МВС спочатку разом зі спеціалістами ВАТ НАСК «ОРАНТА» провели роботу щодо узгодження боргу МВС України перед ВАТ НАСК «ОРАНТА» та підготували відповідний Акт звірки взаєморозрахунків. Але надалі МВС України в судових засіданнях не визнавало змісту зазначеного акта та не визнавало позовних вимог.

МВС України аргументувало свою відмову від погашення боргу тим, що ВАТ НАСК «ОРАНТА» до-

➤ НЕ ВСІ РІШЕННЯ СУДІВ, ЩО НАБРАЛИ ЗАКОННОЇ СИЛИ, ВИЗНАВАЛИСЯ МВС

бровільно не виконувало умов договору від 24 липня 2006 року №4 (08-03-21/245-05), а тому грошові суми, сплачені ВАТ НАСК «ОРАНТА» застрахованим особам на підставі відповідних рішень суду, а також судові витрати не можуть свідчити про наявність заборгованості МВС України перед ВАТ НАСК «ОРАНТА» за договором від 24 липня 2006 року №4 (08-03-21/245-05).

Не погоджувалося МВС України із відшкодуванням ВАТ НАСК «ОРАНТА» витрат у розмірі 6% на проведення державного обов'язкового особистого страхування, передбаченого умовами договору.

Доволі цікаві позиція МВС України і його доводи, зважаючи на договірні відносини та неодноразові звернення ВАТ НАСК «ОРАНТА» до МВС України, щодо ситуації з виплатами застрахованим особам рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів внутрішніх справ України та стан фінансування цих виплат Міністерством.

ОЧЕВИДНА ПРАВОТА

Правова нашого клієнта була очевидна, позаяк вона ґрунтувалася

на умовах Договору від 24 липня 2006 року №4 (08-03-21/245-05), Положенні про порядок і умови державного обов'язкового особистого страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ України, та нормах цивільного і господарського законодавства країни. Зокрема, тих норм законодавства, які встановлюють потребу повного та своєчасного виконання господарських зобов'язань, відповідно до яких суб'єкти господарювання та інші учасники господарських відносин мають виконувати господарські зобов'язання належним чином відповідно до закону, інших правових актів, договору, а за відсутності конкретних вимог щодо виконання зобов'язання — відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що зазвичай висуваються (ст.526 Цивільного кодексу, ст.193 Господарського кодексу). При цьому одностороння відмова від зобов'язання або одностороння зміна його умов не допускається, якщо інше не встановлено договором або законом (ст.525 Цивільного кодексу).

Системний аналіз Договору від 24 липня 2006 року №4 (08-03-21/245-05) допоміг дійти висновку, що МВС України відповідно до умов Договору спочатку мало перерахувати на спеціальний рахунок ВАТ НАСК «ОРАНТА» кошти, а останнє вже з цього рахунку мало виплачувати платежі застрахованим особам.

Така сама вказівка містилася і в п.1 Положення, відповідно до якого страхові платежі з державного обов'язкового особистого страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ, джерелом яких є кошти державного бюджету, включаючи витрати Національної акціонерної страхової компанії «ОРАНТА» на його проведення в розмірі 6% загальної суми цих платежів, вносяться МВС на спеціальний рахунок Національної акціонерної страхової компанії «ОРАНТА».

Водночас насправді все було з точністю до навпаки. МВС України перерахувало ВАТ НАСК «ОРАНТА» кошти у розмірі, що не дозволяв здійснити виплати на користь всіх застрахованих осіб, які мали на це право. Зрозуміло, що ВАТ НАСК «ОРАНТА», яке недоотримувало кошти від МВС України, відмовлялося задовольняти вимоги застрахованих осіб, які не були забезпечені попередньою оплатою від МВС України. Все це спричинило масові звернення застрахованих осіб до суду, який, як правило, задовольняв вимоги застрахованих осіб. Тож ВАТ НАСК «ОРАНТА» як підприємство, що діє

в рамках чинного законодавства, виконувало рішення судів про виплати відшкодувань застрахованим особам рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів внутрішніх справ України.

Цікавий той факт, що не всі рішення судів, які набрали законної сили, визнавалися МВС. На наш погляд, це досить абсурдна ситуація, бо судові рішення, що набрали законної сили, обов'язкове до виконання на всій території країни. А тому погоджується ви з цим рішенням чи ні, але зобов'язані його виконувати.

Щодо витрат ВАТ НАСК «ОРАНТА» у розмірі 6% на проведення державного обов'язкового особистого страхування, то право на їх отримання було закріплено умовами Договору від 24 липня 2006 року №4 (08-03-21/245-05), позаяк ним прямо передбачено, що витрати ВАТ НАСК «ОРАНТА» на проведення державного обов'язкового особистого страхування застрахованим за цим Договором становлять 6% загальної суми страхових платежів.

СУДОВЕ РІШЕННЯ

Суд, детально проаналізувавши всі обставини спору, дійшов висно-

вку що наявні у справі матеріали свідчили про обґрунтованість вимог ВАТ НАСК «ОРАНТА», визнавши позови обґрунтованими та такими, що підлягають задоволенню. І у двох судових рішеннях, які були винесені Господарським судом м.Києва у справі №32/647 та справі №18/245, вирішив стягнути з МВС України на користь ВАТ НАСК «ОРАНТА» понад 13 млн гривень.

МВС України не погодилося з цими судовими рішеннями та оскаржило їх до Київського апеляційного господарського суду України. Проте в результаті апеляційного розгляду справ судові рішення були залишені Київським апеляційним господарським судом України без змін.

Отже, нині зазначені судові рішення набрали чинності і обов'язкові до виконання МВС України.

На наше глибоке переконання, ці справи мають позитивне значення, бо свідчать про те, що не варто боятися судитися з державними органами. Тим, хто йде до кінця, завжди усміхається вдача. І справи, про які йшлося в цій статті, якраз і доводять це твердження.

СТРАХОВІ КУР'ЮЗИ

Японські страхові компанії стали надавати дамам новий вид страхування — страхування від залицянь. Напевно даний вид страхування можливо буде користуватись не аби яким попитом, оскільки у поліцію щодня поступає величезна кількість заяв від японок, які страждають від різного роду залицянь на роботі, вулиці та транспорті. Боротьба з цією напастю призвела до того, що в метро з'явилися спеціальні вагони, в які не пускають чоловіків. Страхові компанії зобов'язуються оплачувати видатки на поліцейські розслідування та медичне обслуговування, якщо воно знадобиться власниці полісу.

В Англії до страхових компаній все частіше почали звертатись заможні чоловіки, які страхуються від дружини — мегери. Аби не втратити після розлучення значну частину своїх коштів чоловіки вважають за потрібне викласти чималу суму за страховку. У страховій компанії Concordia» склали чорний список дівчат, які полюють за чужим добром. З ним вони ознайомлюють перед страхуванням своїх клієнтів, аби попередити розчарування чоловіків і свої чималі виплати. Падіння доходів із-за теплої погоди компанії Peoples Energy Corp., яка постачає газ більш ніж мільйону мешканцям Чикаго змусило керівництво компанії купити страховку від

погоди строком на п'ять років. Згідно умовам договору, починаючи із 2000 року, компанія мала отримати мільйонні компенсації у разі, якщо середня температура виявиться на 8 % вище норми. Таким чином компанія забезпечила себе від примхів природи, правда виклавши за це не погані гроші. Втім керівництво компанії вважало за краще мати заплановані витрати, аніж не прогнозовані збитки. Томас Партрік, президент та голова правління, вважає, що страховка допомогла компанії стабілізувати доходи та краще планувати інвестиції. Страховиком виступала компанія Aegas.

Американці підраховали, що власна дружина протягом тижня виконує більш ніж 12 видів домашніх робіт, витрачаючи на це біля 60 робочих годин. Якби на прання, прибирання, купівлю продуктів, догляд за сім'єю потрібно було наймати відповідні фірми, то потрібно б було викладати із сімейного бюджету більш ніж 600 доларів на місяць, а утримання прислуги коштувало б у двічі дорожче. Зважаючи на це одна з страхових запропонувала страхувати дружин, які за тих чи інших причин не змогли б виконувати свої обов'язки. У цьому разі страхова компанія буде виплачувати сімі по 300 доларів на тиждень.